

«Tarancon podria ser el Tarradellas valencià»

Albert Vicent

En una ciutat com Castelló, on la burgesia es destaca per una inviable apatia i els terratinents repassen les seues propietats cada nit abans d'anar-se'n a dormir, Benjamín Casan és un advocat atípic. Des del seu despatx, decorat amb quadres d'Anzo, Michavila, Antoni Miró, Boix i Armengol, s'estan duent casos tan populars com la segregació de Sant Joan de Moró, la demanda civil que l'ajuntament de Morella interposarà en breu contra Endesa, propietària de la Central Tèrmica d'Andorra (Terol), per les seues emissions contaminants, o el recurs d'inconstitucionalitat de les taxes de joc.

Entre juí i juí, Casan col·lecciona llibres sobre la guerra d'Espanya, i ell mateix destaca de la seua biblioteca *La forja de un rebelde*, d'Arturo Barea; *El renidero español*, de Borkenau, i el *Diari de la Guerra Espanyola*, del corresponsal de *Pravda*, Kostov. L'altra obsessió bibliogràfica es diu Marilyn Monroe.

En la seua particular galeria de personatges admirats Casan situa en un lloc privilegiat André Malraux, de qui rellig les *Antimemòries*. Destaca tres figures de la història contemporània: Azana i Prieto, com a estadistes, i el cardenal Francesc Vidal i Barraquer, «un gegant de l'Església durant la dictadura de Primo de Rivera i fou un dels prelatos que es negaren a adherir-se a la carta col·lectiva de l'Episcopat en suport a Franco. La seua mort a l'exili fou una gran injustícia».

De la política internacional admira Aldo Moro —«demostrà la seua classe en intentar pactar amb el PCI»—, i De Gaulle—«un home pragmàtic, un demòcrata de dreta que fou capaç d'incloure un comunista com Thorez al seu gabinet perquè, com ell declarà, Thorez era patriota abans que comunista».

La trajectòria política de Benjamín Casan a Castelló, al marge de les seues implicacions professionals, està banyada d'una certa peculiaritat. Durant la Dictadura es va resistir a jurar els *Principios del Movimiento*, i quan el franquisme agonitzava, ell presidí Procuca, una associació que en la Plana

«Crec que no hi ha altra via que el neoliberalisme progressista del PSOE».

Des del seu despatx a Castelló estan passant els casos més polèmics de l'any: la demanda contra Endesa, la segregació de Sant Joan de Moró, el recurs contra les taxes del joc... Benjamí Casan, un advocat atípic, a Castelló.

VICENT GAMIR

agrupava antics lluitadors per la democràcia. Els socialistes Juanjo Vázquez, avui portaveu a la Diputació, i Felipe Guardiola es reunien al despatx de Casan. En la memòria queden les visites de Tierno Galván i Ruiz Gímenez. Del *Defensor del pueblo* Casan, com a accionista de *Cuadernos para el Dialogo* i un dels primers subscriptors, opina que «tingué una intervenció decisiva en el despertar democràtic espanyol, en fer concórrer en la publicació persones de diferent ideologia».

—*¿A què es degué que, tenint tants contactes al PSOE, no es decidís a militar-hi?*

—És cert que vaig estar a punt d'ingressar en el PSOE. Si no ho vaig fer, fou perquè em va fer por el vocabulari utilitzat al partit després del XI Congrés a Suresnes. Aquella era una terminologia plagada de marxisme i revolució.

—*Vostè acabà militant a la UCD i, després de l'era Calvo Sotelo, desapareix de la política activa. ¿On es situa ideològicament en l'actualitat?*

—Com sempre, em definesc situat a la cresta on acaba el liberalisme progressista i comença la socialdemocràcia. És a dir, en un partit liberal progressista, estaria a l'ala esquerra; i, en

un partit socialdemocràta, en l'ala dreta. Em definesc com un *neoazanista*. Quan estava a la UCD, era militant del sector socialdemocràta de Fernández Ordóñez. Vaig estar temptat de seguir-lo, però vaig optar per continuar a la UCD, amb García Díez, Carlos Bustelo, Luis Gamir, García Anoveros, etc. Ja no he tornat a militar i sols ho faria si apareguera un partit neoazanista.

—*Els seus contactes a nivell estatal el fan un bon coneixedor de la fracasada «Operació Roca»...*

—Sí, quasi tots els meus companys polítics es van apuntar al PRD: Bustelo, García Díez, Gamir. Vaig tenir interès inicial per l'operació, però no la vaig veure amb possibilitats; així, vaig continuar en la UCD per coherència amb l'electorat.

El fracàs de l'operació es degué, al meu parer, a tres causes molt concretes: primer, un català no és vendible; segon, el PRD es va decantar excessivament a la dreta i, tercer, no es va aconseguir el pacte amb Suárez i, sense un líder, avui no es pot fer política. Enfront de la trilogia política que a Europa es vota un programa, un partit i un líder, ací canvia l'ordre i el primer que es vota es el líder, després el

partit i, en últim lloc, un programa que quasi ningú no llig. La síntesi Suárez-Roca, que era el desig de Pujol, hauria estat molt interessant.

—*¿I avui manté l'admiració per Adolfo Suárez?*

—Sí, Suárez és un gran polític. Jo veig el suarisme amb expectativa. M'agradaria una major identitat ideològica, però crec que està avançant. Morodo ja ha afirmat que es va cap a un neoazanisme; això seria molt important.

—*Un altre polític local que es va despenjar de l'operació Roca va ser Enrique Monsonís, ¿quina opinió li mereix la seua incursió política?*

—(Riu) Monsonís és un accident dins de la política, com a conseqüència de la despolització general que es vivia en aquell moment i del subdesenvolupament polític. Tan sols això.

—*¿Què pensa de la gestió socialista?*

—Crec que no hi ha altra via que el neoliberalisme progressista que practica el PSOE, però es poden aplicar importants matisos. A nivell de principis, no m'agrada el dèficit públic, i està augmentant desmesuradament, hipotecant l'estat. D'altra banda, la pressió fiscal directa és excessiva, i això ho diuen també Ramón Tamames des

edifici ALMAR

HABITATGES PLATJA D'UN, DOS I TRES DORMITORIS; I BAIXOS COMERCIALS

• mínima entrada • finançament fins a vint anys

VALENCIA 4,5 Km AUTOPISTA BARCELONA PORT SAPLAYA

PORT SAPLAYA

INFORMACIO i VENDES: Autopista València-Barcelona, Km. 4,5 (EIXIDA 2),
Tel. (96) 371 36 11 - Alboraià • I en FICSA, Pau, 11. Tels. (96) 332 34 02/3/4 - VALÈNCIA

PLA PARCIAL APROVAT PER O.M. 27-1-76

d'IU i, a Itàlia, és el PCI qui defensa una contrareforma fiscal per disminuir els impostos directes. També es pot criticar que hi ha una sobrecàrrega de burocràcia i la gestió ha de ser més eficaç i àgil perquè es puguin crear llocs de treball.

D'altra banda, el PSOE ha jugat intel·ligentment i amb realisme. Jo el veig con un partit similar a la Democràcia

—*Vostè és especialment crític amb la situació actual del País Valencià.*

—És que l'actual despolitització que es detecta al País Valencià no és bona per al nostre poble. A Catalunya i al País Basc van molt per davant de nosaltres en aquest aspecte. Tan sols ara veig un cert interès per part dels nous empresaris cap a la política, però encara som uns subdesenrotllats polítics.

«Cal profunditzar en el tema de la identitat del País Valencià, plantejant-lo com un problema».

Cristiana italiana, com el partit que, després de la dictadura, dura molt de temps perquè sap assentar-se bé. Ara, cal evitar que caiga en els mateixos defectes de sempre: poder omnipresent, corrupció, prepotència.

Des d'un llenguatge realista de poder, em pense que el nostre futur polític passa per pactar amb el PSOE i corregir-lo quan evolucione cap al seu espai polític natural, l'esquerra. Qualsevol partit liberal-progressista ha de buscar corregir el PSOE.

I, finalment, si el PSOE no evoluciona cap a l'esquerra, arribarà el dia en què la vertadera esquerra trobarà el seu líder i es quedarà amb aquest espai. Perquè la benedició de Déu que té avui el PSOE és que a la seva esquerra hi ha el no-res. Això s'agreja per la falta de tradició democràtica de la nostra dreta, una dreta prehistòrica. A més la dreta nacionalista ha acabat pactant amb el PSOE.

Crec que el nacionalisme polític s'ha frustrat en dues oportunitats passades. La primera, quan la Renaixença, en què ens vam quedar en els Jocs Florals, i la segona, amb la transició. Em diuen que tal vegada hi haurà una tercera oportunitat i que la Universitat pot fer de Covadonga intel·lectual.

—*La seua participació fou decisiva a l'hora d'instal·lar el repetidor de TV3 al Montjoliu gestionat-ne la cessió del solar, ¿quina opinió té de les declaracions de Joan Lerma que afirma que TV3 és pirata i deslleial?*

—Pense que TV3 no fa cap mal i, per contra, possibilita el dret constitucional a estar informat. Les declaracions de Lerma o estan trucades o és que el president està fent ja campanya electoral. Pel que fa a la falta de permisos administratius, això és una qüestió accessòria quan no es perjudica ningú. S'hauria d'imitar l'exemple de

Suïssa, on es reben les televisions d'Alemanya, França i Itàlia i tothom ho considera enriquidor. Crec que aquesta és una de les realitats del País Valencià que no es poden obviar, i que s'ha de mantenir la recepció de TV3. De la mateixa manera que no es pot negociar el caràcter científic de la llengua catalana. Estigueren encertats aquells que, el 1932, signaren les Normes de Castelló.

—*¿Des del punt de vista jurídic, que li pareix la suspensió de les classes en valencià a l'EGB?*

—Una decisió massa dura i desfasada.

—*En alguna ocasió vostè ha parlat del «problema d'identitat valencià», ¿quin contingut dóna a l'expressió?*

—És una expressió que a mi em recorda el llibre de Lain *España como problema*. Cal profunditzar en el tema de la identitat del País Valencià, plantejant-lo com un problema. Clar que aquest és un tema per als intel·lectuals; i, si són de València, millor.

Han d'evitar que la gent de vàlua del nostre poble emigre a Madrid. Això revela la indiferència de la burgesia valenciana, que només dóna valor als diners, quan la cultura i la política també són poder. Un altre cas de desaproveïtat al País Valencià es Tarancon. Avui podria ser el Tarradellas dels valencians i s'està desaproveïtant el seu enorme volum d'experiència. Ha de dedicar-se a fer exercicis espirituals a monges de clausura, un home tan terrenal com és. El cardenal Enrique i Tarancon ha caigut en un exili interior, una situació molt pròpia dels valencians.

—*Vostè sempre ha considerat molt la figura dels alcaldes, ¿quina valoració faria d'Antoni Tirado i la seua influència a Castelló davant els darrers vuit anys?*

—Tirado és un polític cesarista, i, a més, d'un cesarisme sud-americà. Fer places i jardins és molt important, però no és suficient. Tirado ha sabut ajudar-se amb aquest home obscur que ha estat Villamarín, un antic militant del *Movimiento*.

Tirado, en política urbanística, que és en l'únic que ha actuat, ha optat pels efectes immediats i ha oblidat fer un altre Castelló i, sobretot, projectar-lo urbanísticament. Però clar, amb aquests plantejaments, els fruits no es veuen d'una manera immediata. Per exemple, el Pla Cerdà de Barcelona ha estat reconegut algunes generacions després. Fan falta polítics que tinguen visió de futur. Encara som un país despolititzat, i aquest és el nostre gran defecte. □